

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium promotenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

A néppárt bomlása?

(*) Nagy öröm dagasztja pár nap óta a liberális kebleket. A világraszóló események ismeretében hátul ballagó közönség könnyen azt hihetné, hogy a „Jüdisches Tagblatt“ százezredik előfizetője érkezett meg, vagy a budapesti új zsinagóga épült fel, vagy — Uram bocsá! — Dreyluss kapitányt mentették föl az igazságtalan vád alól s ez okozza a nagy örömmámort. Ezen kevésbé tapasztalt olvasóinknak eláruljuk, hogy az öröm oka sem az egyik, sem a másik a felsoroltak közül, sőt a harmadik sem.

Haydin Károly a sz. István társulat ügyésze, a néppárt volt tagja és az utolsó képviselőválasztáson jelöltje a köböküti kerületben, mult héten levelet irt a néppárt elnökének, melyben bizonyos, ott felsorolt okoknál fogva kilépett a néppárt kebeléből. Ez az oka a legújabb liberális örömrivalgásnak.

Megvalljuk, minket is örömmel töltnek el az eset tanulságai.

Az első az, hogy a „heccezkáplánok“ lenézett, megvetett, kigunyolt pártja még mindig annyira fontos a mi liberális jóbarataink szemében, hogy minden egyes, talán nem is épen elsőrangú tagjának kilépése vezércikkre irására ragadja őket.

A második, hogy ha máskor nem, legalább ilyen alkalmakkor oszlopos dicsőhymuszokat zengedeznek ezen férfiak jel-

leméről, előkelő társadalmi állásáról, egyéni sulyáról, stb. Mondjuk, örülünk e tapasztalatoknak, mert így magától az ellenségtől tanuljuk meg vezetőink nagyságát ismerni és becsülni, mert tudjuk, hogy ők minden bizonyval nem e kilépésük által lettek nagyokká, politikai tekintélyekké. Ép oly épüléssel halljuk e férfiak dicsőretét, mint hallottuk nem is olyan régen az Andrásyak, Szilágyi, Láng, Hieronimy és mindazok becsmérést, gyalázását, kik in illo tempore a Bánffy-Tisza compánia süllyedő hajóját elhagyták.

Ha egyébkor nem, legalább ilyenkor, a keserűség vagy örömmámor önfeléd pillanataiban belőlük is kitör az őszinteség.

Ezek konstatálása után, őszintén sajnáljuk, de kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy nem csatlakozhatunk örvendő barátaink következtetéséhez, melyeknek fejtejtőre állított argumentumaira támaszkodva a néppárt bomlásáról regélnék.

A „második fecske“ távozása sem jelenti még a nyár végét. Sőt ha szabad a hasonlatot tovább fejtegetnünk: tudjuk, hogy a fecskék mindig akkor mennek más tájra, mikor annak klímája kevésbé türethetetlen reájuk nézve. Ha tehát, a néppárt egy két fecskéje idegen tájak felé gravitál, ennek oka csak az, hogy ott a klíma változott. Ezt, míg egyrészt örömmel vesszük tudomásul, másrészt egy ország színe előtt valljuk és hangoztatjuk, hogy mi maradtunk és maradtunk akik voltunk.

Megjegyezve, hogy az önértéztől duzzadó kebellet felmagasztalt állami anyakönyvvezetés ellen a néppárt csakis pénzügyi tekintetéből tett kifogást, de abban soha hitelti sérelmet nem látott, amint nem is láthatott; megjegyezve az ismételt hangzótva, hogy végre azok is megértétek, kiket az Isten szerényebb esz-tehetséggel áldott meg, hogy a néppártot, vezérének többszöri nyilatkozatai és a közelmúlt eseményei után ma már csak a hülyék és arczatlanok képesek a nemzetiségekkel való paktálás hazug rágalmaival illetni; megmondjuk mikor bomlik fel a néppárt:

Majd ha a kormányhatalom birtokosai belátják, hogy az emberek lelkéhez, a vallás jogaihoz semmi közük, s hogy e jogokban büntetlenül nem turkálhatnak; majd ha az egyház jogát az iskolákhoz és ifjuság valláserkölcsei neveléséhez elismerik;

majd ha a föld emberének terhén a méltányosság és igazságosság törvényei szerint könnyitenek s a kisiparosok érdekeit a pénz és tőke tulkapásaival szemben komolyan megvédelmezik;

majd ha a korrupciót a közélet minden terén évtizedeken keresztül felburjánzótt gyomot végleg kiirtják; szóval:

ha a kormányzásban a kereszténység örök elvei teljes érvényre jutnak; akkor bomlik fel — azaz dehogyan — akkor fog igazán élni és uralkodni a néppárt.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Miért is kellett nekem színészsé lennem?

Irta: E. Kovács Gyula.

Derék ember a tiszteletes urunk fia!

— A biz a! Csak azt csudálom, hogy olyan nagy testülettel! hogy bir a kötélen olyan könnyen mászkálni, járn, tánczolni a mint már azt a mesterség hozza magával.

— Be bolond kend komám! Nem hallja kend, hogy Pesten lakik, hogy onnan jött haza? Nem jár a már, nem tánczol a már, nem dolgozik a már maga, hanem leginyt tart. Így tanakodtak felettem a templom körül Nagy-Ecseden 1878-ban.

— Na nagy tiszteletű uram! Váltottam egy pár szót a kedves fiaurával. Alkalmatos jó szavazású ember. Nagyon megszerettem! Ha egyetmást összeveszek azt gondolom, hogy el se képzelhetem, mennyi mindent tudhat.

— Hogy hogy? Honnan gondolja kuráturam?

Már csak onnan, hogy volt itt Mátészalkán

egy csizmadia, volt annak egy istentől elrugaszkodott dologkerülő naplopó fia. Adták azt mindenféle mesterségre, nem kellett annak semmi, haza szökött a mindenünnen. Nem tudott azzal az apja semmire se menni. Hogy, hogynem, oda vetődik egyszer Szalkára egy lovas komédia. A fiu belebolondult a bolond mesterségbe, elsözik a komédiás csapatral. Nem telik bele három esztendő, visszajött azokkal együtt, a kikkel elsökött; de márekor ugy ette a csepüt, ugy okáda a tüzet, a lángot, ugy nyelte a kést, kardot, nyársot, hogy távta maradt Mátészalka szája. No már most: azt tudom, hogy a nagy tiszteletű ura fia tanult Szatmáron, tanult Debreczenben, majd harminez esztendeje üzi azt a mesterséget; most meg épen már Pesten van szegödtetve — hát azért mondok — nem lehet azt el se gondolni, hogy mennyi mindent, milyen tengert tudhat. Így vezette be a conistorialis gyűlés a kurátorunk ugyanakkor egyik vasárnap.

— Igaza lehet kurátor uram — mosolygott rá apám. Hát ilyen vélekedéssel lévén mesterségről az én nagy-ecsedí atyámfiai az urban; merőben haszontalan fáradság lenne előtűk a színművészet czélját szépsézetileg fejtegetni,

vagy észszerűen azzal hozni őket tisztába, hogy miért is lettem én voltaképen színész? Ha mondanám, hogy Szentpétery Zsigmond a mátészalkai pap fia, Egressi Gábor borsodmegyeri pap fia vérokonaim voltak; ha lefordítanám nekik Rousseau ama mondatát, hogy L'amour du théâtre est celle de la poesie. (A színház szerete egy a költészet szeretetével,) nem változtatna a dolgon semmit.

De ha azt mondom el nekik, hogy az én kedves jó anyám, kitől a versírás és minden szépnek, nemesnek, jónak szeretetét magamba szívtam, miképen magyarázza tréfásan az én színészsé lételeur okát, azt hiszem teljesen megértik a csodát.

Áldott jó anyám, még most is látlak, a mint az ecsedi parochia fehérre meszelt széles tornácának utca felőli végén két karodat két térded nyugtatva kötögetsz, magad elé nézel, mosolyogsz, mint a ki egy kedves gondolatou ringatózik lelkében. Csendesség van. Körülöttünk senki...

En, az apám kényelmes karszékében bojtos füstötök eregetve pipázom, egy-egy oldaltekinetet vetve fel, gyönyörködve nézem az édes, szóltalan mulatságot, nem szóltam volna

Rendkívüli olcsó árakért szerezheti be a t. közönség **STEININGER SÁNDOR** divat-, vászon- és fehérnemű üzletében, a legdivatosabb tavaszi és nyári szöveteket és mosó kelméket, általánosan elismert jó hírnevű gyárosok készítette vasznak, schiffonok és fehérneműeket, szőnyegeket, csipke és szövettüggönyöket, stb. efféle cikket. „Delént gyönyörű mintákban 38 kr-ért méterenként“ kapható **Steininger Sándor Székesfejérvár, Nádor-utca 2. szám** tejes-köz sarkán levő üzletében.

186. —48.

Mai lapunk 4 oldal.

Fogyasztási szövetkezet Székesfehérvárott.

(—) Eddig csak a pesti ker. lapokban, azokban is csak a sorok között és a szerkesztői üzenetekben olvastuk bámulva, hogy Székesfehérvár is mozog a fogyaszt. szöv. mellett. Itt vagyunk helyben, s nem tudtuk, hol indult meg a mozgalom, még csak nem is sejtettük, kik indították azt meg.

Mi nem tudtuk, hol fáj, csak most tudjuk, mi fáj. Drága az élet, a terhen segíteni kell, s mert segíteni akarunk, szövetkezve akarunk önmagunkon segíteni.

Most már tisztán látunk át a szítán. A mozgalom megindult a Vizivárosban. Ennek néhány kath. lelkes polgára, különösen a munkások, tapasztalat és az újság cikkeik után elkezdte tanulmányozni a szövetkezeti dolgokat, érintkezésbe léptek a ker. szövetkezeti központtal, utbaigazítást kértek, s ma már annyira jutottak, hogy Katona Horváth István plébánost felkérték a ker. eszmének, a ker. fogyasztási szövetkezetnek diadalrajuttatására.

K. Horváth István plébános e hó 6-án vasárnap délután 6 órára előértekezletre hívta meg a belvárosi kath. körbe a szövetkezet néhány lelkes harcosát, a kiken kívül 4 fiatal pap is megjelent s így mintegy 12-en vettek részt az előértekezleten.

Elnöklő plébános előadta az értekezlet célját, hogy őt e néhány lelkes kath. polgár felkérte, venné kezébe a szövetkezet ügyét. Ő kész örömmel élére áll a mozgalomnak, s ezt megmutatja már azáltal is, hogy a szövetkezet minél előbbi létesítésére az értekezletet összehívta, melynek feladata tanácskozni affélelt, hol és miként lehetne városunkban a fogyasztási szövetkezetet felállítani.

Az előértekezleten az egyes dolgokat beható eszmecsere követte. Csak bámultunk, azok a munkások mint értik már a

egy világért, csak hogy meg ne zavarjalak, vártam mikor nyílik önkénytelenül szóra az a nyájas zengzetű ajak, mely engem csókjaival rosz koromban, jó koromban egyaránt szeretettel halmozott.

Egyszer csak felém fordult; Gyulám! De nem haragszol meg? Nem nevezts ki engem?

— Miért lelkem anyám? —

— Hát azt tudod már, hogy mikor színészsé lettél, én azt hittem, hogy az azért történt, mert valamék nőbe szerelmes lettél. Tudod, hogy ezenkívül apád azt is vetette, hogy rossz társaságba keveredtél, elment a kedved a tanulástól, elcsábított a könnyűvéri élet. Te azt mondtad, hogy a szenvedély ragadt.

— Tudom jó anyám. Hisz ez már régi dolog. Mindegy már az akár mi volt. Csakhogy így vagyunk ahogy vagyunk. Nem zavar már engem akármit gondolnak.

— Nem is azért lelkem. De ládd, mikor úgy magamba vagy nyilván mondtam is, hogy én értem az én fiam cselekedetét: azt csak úgy hit nélkül mondtam. Nem értettelek én tisztán soha egész az utolsó napig. Véletlenül csak most nem rég jöttem én rá az igazi okra, miért lettél te színész, miért kellett azzá lenned, mert kellett, érted? te tulajdonképpen egészen ártatlan vagy ebben a dologban is, mint az voltál mindenben gyermekkorodban is.

szövetkezeti ügyet, s mily okosan szólnak hozzá a dologhoz.

Az előértekezlet tanácskozásának eredménye: Egyelőre csak egy fogy. szövetkezeti bolt állítatik fel a Vizivárosban, melynek felállítására segítségül hívja a kath. sajtót és a kath. köröket.

Kik vásárolhatnak a szövetkezetben? — ez a kérdés függővé tétetett a részvényesek számától. Örömmel jelenthetjük, hogy a részvényesek száma körülbelül már is meghaladja a 300-at. Egy részvény 10 frt. A részvényes csak részvénye erejéig kap hitelt. Ez által elérhető az, hogy a ker. embert takarékoságra szoktatjuk. A hitelnek nagysága egyeseknél talán kifogás alá esik, de ezen segíthetni azáltal, hogy a részvényes több részvényt vásárol, befektetett pénze ép úgy meghozza a kamatot, mint a tak. pénztárban. Elnöklő plébános elmondja a szövetkezetekben szerzett tapasztalatait, s az egyszerű könyvelést ajánlja.

Aug. 13-án d. u. 5 órakor a fogy. szövetkezet ügyében nagy előértekezlet lesz. Az alkalmas helyiségnek kieszközlésére elnöklő plébános kéretett fel. A nagy előértekezlet idejére és helyiségére a ker. emberek figyelme e lap hasábjain fog föl-hivatni.

Chay Antalt az értekezlet fölkérte, hogy lépjen összeköttetésbe a ker. szövetkezeti központtal, egy kiküldöttet kérjen a nagy előértekezletre, aki megismertesse a fogy. szövetkezet célját a nagy közön-séggel, s adja meg a szükséges utbaigazítást.

Ennyi az egész, mit az előértekezlet-ről közölhetünk. De már ez is elég arra, hogy meggyőzőn bennünket arról, hogy a ker. eszmék városunkban is nemcsak elvannak terjedve, nemcsak hódítanak, hanem diadalra is akarnak jutni. Nem értjük itt a megalakulást, csak a megalakítást.

S ez annak a 7 vizivárosi kath. embernek érdeme, kik nem a hazátlan szociálisták fölforgató törekvését keresik,

— Na erre már igazán kíváncsi vagyok kedves anyám, mi lehet az az ok, a melyet én magam se tudok. Halljuk. Halljuk. Arra fordítom a karszéketem józsi mosolygással.

— Hát lelkem, ki ne nevéss, mert nem épen tréfa, nem épen olyan mese ez, mint a milyenek a férfiak látják az efféle dolgokat. Mondtam neked már esztendő előtt, hogy én és Szentpéteri Zsuzsika, Zsigmondnak a huga, mikor a gyürei papságból a mátészalkaiba költöztek, együtt leányoskodtunk. Az én apám gebei pap volt. Gebe, Szalka, közel vannak egymáshoz, majd minden héten együtt játszottunk.

— Emlékezel? mondtam, hogy estünk bele egyszer virágszedés közben egy vízzel félig telt árokba; én másztam ki először, ugy czipeltem ki őt a majdnem halálra ijedtet s hogy mentünk haza lucskosan, lopva a kerteke alatt, nevetésünkben alig tudva hova lenni.]

— Tudom anyám, tudom. Emlékszem. El is mondtam Zsuzsika néniemnek, akkoriban Pesten.

— Hát mikor Szentpéteri Zsiga már pesti színész lett, egyszer csak haza jön meglátogatni a nyírségi rokonokat. Zsuzsika már lehetett 18 éves, én 15.

Szentpétery Zsuzsikát, mivel apja meghalt felvitte magával Pestre, hogy majd gondját viseli ott ő. Nem sokára felvitte volt anyjukat, a jólelkű Szegheő Zsuzsánát, az én anyám édes testvérét is. Zsuzsika Pesten nemsokára

hanem a kereszténység eszméjének diadalra juttatásában keresik a kibontakozást, az önségélyben, a ker. szeretetben, a ker. polgárok szövetkezésében: segíts magadon, az Isten is megsegít.

S ti munkások, kik kimondtátok az a-t, ne riadjatok vissza a b-től sem, ne álljatok meg a szövetkezet zűlétségének hangoztatásánál, ne álljatok meg a szónál, hanem a szót tett is kövesse!

Csak a ti hasznotok lesz az, a ti érdemeket lesz az. Előre azért! Vezéritek nem hagyhatnak el. A kath. sajtó is ott lesz mellettetek, mi kell még?! Előre azért, a ker. fogy. szövetkezet eszméjét terjesszék, szervezzetek híveket ez eszmének!

Egyszersmind Székesfehérvár város minden rendű és rangu közönségét is felhívjuk, csatlakozzanak ők is ezen egyszerű munkások által felvetett eszméhez. Jelenjenek meg minél számosabban a jövő vasárnap, azaz folyó hó 13-án a városház nagytermében tartandó előértekezletre. Figyéljék el, ezen egyszerű munkásemberek törekvése teljesen jogos és tisztességes. Nem osztályok elleni harcz akar ez lenni, hanem az isteni és természeti jog által mindenkinek biztosított, sőt köteleességévé tett önvédelem. Tehát előre! A zászló ki van bontva; sorakozzunk minél tömegesebben a zászló alá; szolgáljunk kitartóan lelkesedéssel a szövetkezet, azaz az önségélyezés szent ügyét!

A városházi pénzkifizetéshez.

A régi rendszer keretein belül történetelt csak meg a városházánál az az eset a mely legutóbb *Laufenauer* Antal, aggintézet gondnokkal történt meg, hogy t. i. midőn egyik nyugtájának kifizetését kérte, azt a teletet kapta, hogy már valaki felvette előtte.

Mi nem akarunk senkit védelmi, mi nem mondjuk, hogy Péter a hibás, avagy Pál, hibás a rendszer, vagy a régi elavult, megkorhadt szokás, de annyit a közérdekért meg kell említenünk, hogy mindez tovább úgy nem maradhat, vagy ha úgy maradna, boszantó idolenca lenne.

— Egressi Gáborné lett. Fia, született — a kit emlegettel — Akos. Későbbén tán Etelka, a kit l'etöfi megénekelt. Az idő telt. Négy öt esztendeje nem láttuk már egymást.

Megszállta őket a honvágy, Zsigát és Zsuzsikát és együtt jöttek haza ketten látogatóba. Zsuzsika gondolta magában, hogy a református papnak ha egyebe nincs is: gyermeke az bőségsen szokott lenni. Hogy kedveskedhessék vele annak, a kinek épen leginkább szüksége lesz rá: lehozta magának Akos fiának — a ki már kinőtt belőlük — apró ruháskáit. Főkötőket, ingeket, pántlikás ujjaskákat, czipőket, meg egy furcsa, czifra kis köpönyeget. Te Gyulám, akkor voltál 15 hónapos. Így ezekbe a csinos kis színész fiu-ruháskába akkor éppen te voltál belevaló.

Te vetted fel, rajtad nyúlt el. A főkötő a fejedre, az ingecske a szivedre. Meglettél babonázva. Ezért kellett neked akár akartál akár nem, ártatlanul okvetlenül színésszé lenned.

Hogyne borultam vón'
Csókok közt kezded,
Jóságos arczodra,
Aranyos szivedre!
Áldjon meg, tartson meg
Az Ur szent kegyelme! . . .

Ha valaki a városnál havi fizetését elsőjén felvenni akarja, az előző hónap 2-án be kell nyújtani a róla szóló nyugtát. Ez a negyedik nap tulajdonképpen arra való volna hogy ez alatt átvizsgálják elkönyveljék s a hónap első napján csak a kifizetésre kelene várni. A valóságban azonban egészen másként van, mert ha valaki a pénzért meg, várhat rendszerben egy-két órát, míg a tisztviselők 3-4 felét elkönyvelik, úgy hogy minden nyugta kifizetésére átlag legalább öt percet kell várni. Most kérдем, kinek van arra ideje, hogy a pénztár előtt órák hosszat ácsorogjon, legyen az akár tanító, akár hivatalnok, vagy a város bármilyen munkása. Ezért van aztán, hogy a legtöbben kénytelenek másokra bízni fizetésük felvételét. Csak hogy a megbízottól senki sem követel semmiféle megbízó levelet. Ha jelentkezik, leolvassák neki, a nélkül, hogy ismernék, a mit utóvégre nem is lehet senkitől várni, vagy követelni. Akárhányszor megtörténik hogy 3-szor 4-szer kiáltják egyesek nevét és nem akad, aki magára vállalná a pénz elvételét. Szinte csodáljuk, hogy gyakrabban nem történnek olyan esetek, a milyenről szólottunk.

Annai bizonyos, hogy a mostani állapot sem a város tisztviselőire, sem pedig a fizetést felvevőkre nézve legkevésbé sem alkalmas. Azokra felelősséget ró, és kellemetenségeket szerez nekik, ezeknek pedig elrabolja drága idejüket és temérdek bosszantást eredményez. Miért ne tehetnék meg ott a városháznál, hogy az elkönyveléssel már az előző napokon végeznének, mennyivel könnyebb volna a fizetések teljesítése a pénztár keselőknél. Ezután állapítanának meg bizonyos időpontot a pénz felvételére, úgy a torlódást kikerülnék. Például a kik utólagosan kapják fizetésüket, a hónap utolsó napján kapják meg azt, az előlegek pedig előjében. A délelőtti óráit is föl lehetne szakaszokra osztani, hogy a felek legalább némileg tudják magukat mihez tartani.

Azt hisszük, nem sok dologba kerülne az egész és egy kis jóakarattal mindent el lehetne védeni, hogy ne kelljen hallani azt a régi vádat annyiszor, hogy a mi városunk ügyeit még mindig a régi *slendrián* rendszer szerint intézik, a melynek békéből az intéző körök nem tudnak és nem akarnak szabadulni.

UJDONSÁGOK.

— **Rendkívüli közgyűlés a városnál.** Székesfejérvár sz. kir. város törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtti 10 órakor báró *Fiáth* Pál főispán elnökléte mellett rendkívüli közgyűlést tartott. Legelőkérdés nem forogván szóban, a bizottsági tagok csak kis számban jelentek meg. A főjegyző jelenti, hogy a sas- és a kigyó-utca burkolatának költségei a házipénztár idej költségvetésébe felvételtek s a tanács a mérnöki hivatal által kidolgozott tervezetet elfogadásra ajánlja. Az írásba foglalt indokolás felolvasásánál a tervezet 10-ik pontja olyképpen lett módosítva, hogy mivel az idő (abból mindig kifogynak!) rövidsége miatt a munkálatokat aug. 15-én megkezdni nem lehet, a vállalkozó szeptember 1-től október 15-éig lesz köteles a nevezett utcák burkolatát elvégezni. A pályázat legközelebb ki lesz hirdetve. Az összes költség 5568 frt 70 krban lett előirányozva, melyből azonban 2020 frt a háztulajdonosok hozzájárulása által megtérül. *Kovács* István bizottsági tag véleménye szerint az ősz-utca sokkal alkalmasabb volna a viziváros és felsőváros összekötésére, annál is inkább, mert annak szabályozása kevesebb költséggel járna. Ohajtáná, hogy a jövőben ennek kellő tekintetbe vételével adnák ki az építési engedélyt. Ha pedig ez most kivihető nem lenne, okvetlenül bele kell venni a jövő évi munkaprogramba. *Havranek* József polgármester a biz. tag észrevételeire válaszolva kijelenti, hogy az esetben, ha a várkört rendezése még tovább késik, az ősz-utca szabályozását ő is helyénvalónak tartja, csak hogy ez az utca félrészben fekvése miatt nehezen lesz kivihető. Különbön a jövő évi költségvetésnél a városi főmérnököt föl fogja hívni, hogy annak miként

való rendezéséről véleményt adjon. A kórház-utca burkolatának folytatolagos kiépítése szintén elhatározott, melynek összes költségei a befalással együtt 1130 frtra ruhaak. Ebből 560 frt megtérül. — A keresztési határnál levő zugó újraépítésének költsége 3712 frt 15 krban lett megállapítva, mely cszóra 4107 frt fedezet áll rendelkezésre. Itt a mérnöki hivatal feltételül kötötte ki, hogy ezen építkezésnél a vállalkozó szakértő betonmunkákat köteles alkalmazni, mire *Say Fereacz* biz. tag megjegyzi, miszerint az illető vállalkozó közműves mester ugyis tisztában lesz a beton-építés mikéntjével, melynek lelküismeretes hivatásért különben is felelősséget vállalni kénytelen, azért eme feltétel mellőzését kéri. A közgyűlés azonban nagy többséggel elfogadta a tanács által beterjesztett feltételt. — A hosszabb, 6 óta betegeskedő *Gyurtsik* Márton vizivárosi népiszkolai vezető tanító helyébe ideiglenes osztálytanító alkalmazása vált szükségessé. Ezen állás legközelebb leendő betöltését a bizottság egyhangulag elhatározta. — A színházi sörcsarnok bérbeadására már két ízben kitűzött árverés sikertelen lévén, az ajánlatok beadására kitűzött határidő meghosszabbítottatott. *Forster* Flórán 600 frt évi bérért 6 évre kivenni hajlandó. E hó 6-án azonban *Marton* Károly nagykörösi vendéglős egy kedvezőbb ajánlatot adott be, a mennyiben 700 frtot ígért. A bizottság ez utóbbit fogadja el. Ezután egyéb tárgy hiányában a gyűlés 11 órakor véget ért.

— **Katonák érkezése.** E hó 12-én szombaton a 69. gyalogezrednek három zászlóalja érkezik Székesfejérvárra, összesen 51 tisz, 1020 serezedbeli baka és 1152 póttartalékos. Ugyanekkor jön még 640 főnyi honvéd póttartalékos. Mint halljuk, a város közönsége egy lakomával akarja meglepni, a házieszed legényességét e czélra már erősen folyik a gyűjtés. Hát hiszen szép dolog ez, de hát a honvédek érkezésekor senki sem gondolt ilyesmire. Ugy látszik, a mi derék közönségünk mégis csak külön katonának tartja a sárgaszínű bakát a magyar honvédről.

— **Nagy tűz a külsőtelken.** Tegnap délután fél 2 óra tájban hangos tüzilárma riasztotta meg a felsőváros lakóit kik az első percekben nem is tudták magukat a veszedelem irányára felől tájékoztatni, mert a harangjelzés rendetlenül történt. Csakhamar azonban megtudták, hogy a „Feltámadás“ temető mögött levő szérüs kertekben ütött ki a tűz, hol a vizivárosi és felsővárosi gazdák termény készlete van fölhalmozva. A tüzoltók gyorsan megjelentek a veszedelem helyén és nagy igyekezettel láttak az oltáshoz. Az Antal Antal szériukertjében levő s már égő asztagok megmentéséről szó sem lehetett, csupán a tűz továbbterjedésének megakadályozására szoritkoztak, a mi hosszú, megfeszített munka után sikerült is. Megnehezítette az oltást a víz hiánya és polgárság szokásos részvétlensége. Gyermek, többek között piros sapkás gimnazisták húzták a fecskendőket, mert az atyafiak a „karhatalom“ megjelenésekor csaknem mindnyájan eloldaldogtak. Nagy ijedelmű keltett oltás közben a párszor megismétlődött tüzilárma. A felsőváros majd a többi szériuskertek felől több ízben vélték füstöt látni, de szerencsére csakhamar kiderült, hogy azt csupán a szél által felkavart por okozta. Esti hat órára már teljesen elmúlt a szomszédos asztagokat is erősen fenyegető veszedelem, de azért a tüzoltóság egy része a fecskendőkkel még éjszakára is ott maradt. *Antal* Antal vásártéri lakos kazalai teljesen elpusztultak, ugy szintén a mellette levő gazdáké, *Halász* Jánosé, *Witinger* Pálé, *Kasó* Mihályé, *Málics* Fereaczé és *Vig* Istvánéak cséplés végett odahordott 29 kereszt buzája, *Antal* Antal szériuján, a hol a tűz kiütött, a

cséplést mir szombaton beszüntették, de a *Ney* Mór tulajdonát képező göcséplőgép még ott volt s a gépész a fűtővel együtt ott foglalatkodott, mert a gépet másnap el akarták szállítani. *Ney* és *Antal* között egy látszik történet valami, legalább *Antal* azt állította, hogy *Ney* huszából gyújtotta meg a szériujét s a tűz kiütése után a gépészt és a fűtőt durván bántalmazta, kik e miatt a hatóságnál *Antal*t föl is jelentették, ugy szintén *Ney* is bepörlötte rágalmazás miatt. A tűz okát ezeidig kideríteni nem lehetett. A gyanu most a nevezett munkásokat terheli, de az sem lehetetlen, hogy eldobott gyufáktól támadta tűz. Az elégett termények összes értéke mintegy 1800 forint, mely azonban nagyrésztben megtérül a biztosítás által. *Ney* cséplőgépé szintén elpusztult, de ez is biztosítva volt 2000 forintig.

— **Közigazgatási ülés a megyénél.** Fejérmegye közigazgatási bizottsága ma d. e. 10 órakor tartotta rendezes havi ülését br. *Fiáth* Pál főispán elnökléte mellett a megyeház kistermében. Jelen voltak: *Haszár* Ágoston alispán, *Szűts* Arthur főjegyző, *Heinrich* Lajos főjegyző, *Balassa* Sándor és *Balassa* Imre aljegyzők, *Mersich* Lajos h. p. ü. igazgató, *Quirini* Gyusztáv főmérnök, *Juraszek* János kir. ügyész, *Koller* Pál közigazdasági előadó, *Koller* Tivadar, *V. Vég* István, *Vértessy* József, *Kenessey* Gyula, *Szűts* Sándor és *Pais* Gyula bizottsági tagok. — *Arany* Mihály pákozdi szejgőző és *Kovács* Géza velencei jegyzőnek az anyakönyvvezetői teendőikkel való megbízatása iránt fölterjesztés tételik. — Hosszabb vita fejlődött ki a vajtai plebánia vitás örökösödési ügyéről, mivel a nevezett plebánia a székesfejérvári pénzügyigazgatóság az örökösödési illeték befizetésére felszólította, holott a hagyatéki ezidőszent még per tárgyat képezi. A bizottság a pénzügyigazgatásnak ide vonatkozó határozatát megsemmisíti és a fizetési halasztást megadja. — Az egyenes adók kivétele a megye területén befejeztetett. A kincstári követelések összege 1.669,125 ft 58 kr., befolyt 813,440 frt 54 kr., maradt hátralék 855,685 ft 01 kr., tehát az eredmény elég kedvezőtlen. A jég ez évben is tetemes károkat okozott, melyek annak idején felbecsülve lettek s az adótörles iránt a kellő intézkedések folyamatban vannak. Házadómentesség a múlt hónapban 123 esetben engedélyeztetett. — *Koller* Pál közigazdasági előadó az aratásról és a termények állásáról tesz jelentést. Előrebocsajtja, hogy gazdáinkra különösen nagy fontossággal bírt az idei termés eredménye, mert a mult esztendő elemi csapásai nagyon megviselték őket. Az aratás általában csak közepesermék mondható, bár a tavasszal még kitünő termés ígérkezett. Egy új betegség támadta meg a buzát, melyet eddig csak hirtől ismertünk, az ugynevezett fahérozda, mely által sok szem még éretlen állapotban kipergett. A megejtett próbacséplések szerint buzából átlag 7 mm., árpából 8, zab- és rozsból pedig 7-7 mm. termett kat. holdankint. A szőlő eleintén szépen fejlődött s a hol kellően gondozták ott még ma is jó termést ígér, de sok helyen a különböző betegségek, nevezetesen az ugynevezett lisztharmat sok kárt okozott. Végül aggodalommal említi az aranka nagy mérvű terjedését és félkéri az alispánt, hogy saját hatáskörében tegyen meg mindent lehetővé annak meggyátlására. Az alispán megígérte, hogy a községek a törvény idevonatkozó rendeleteinek végrehajtására utasítani fogja. Az ülés 1/212-kor véget ért.

— **Esküvő.** Ma tartotta a felsővárosi templomban *Gaál* János igy-ekvő fődrász esküvőjét *Fledovics* Annával, *Fürész* József rendőrbiztos nevelt leányával. Az esketési szertartást *Fürész* József vajtai esperes plebános végezte, ki szép beszédet intézett az ifjú párhoz.

— **Seregélyesi csendélet.** E hó 6-án este nagy társaság mulatott zenező mellett a seregélyesi Jónás-féle vendéglőben. A vigasság közben megtörtént az a hasonló esetekben immár nem szokatlan dolog, hogy *Tóth* János

polkát parancsolt, *Filotás János* pedig, szittya magyarhoz illően, csádrást. A hangászkok kiros zavartban voltak, mert a hangulatból itélve bizonyosnak látszott, hogy ha polkába kezdnek, *Filotás* náspángolja el őket, ha pedig annak fogadnak szót, akkor pedig *Tóth* veri el rajtuk a port. A viharezett testü de gyöngye lelkü romák tanácsalanel pislogtak egymásra, midőn a helyzet képe egyszerre megváltozott. Ugyanis *Tóth* meg *Filotás* rutul összeveszték és a publikum nagy multságára hatalmasan kezdtek püffölni egymást. *Filotás* ruhája, mely hihetőleg már kissé elnyűtt állapotban volt, csakhamar foszlányokká tépődött az erőlyes markolászás következtében, mire az módfelett elkéservede, egy félig kiszopott sörös üveget vágott a polkakedvelő vandál fejébe. *Tóth* azonban a rendes szokástól eltérően, nem sietett vértől borítva összerogyni, hanem kést rántott elő, annál is inkább, mert ekkor már az afférről értesített apa is segítségére sietett. *Filotás* azért nem ijedt meg, hanem elszaladt. A *Tóthok* vérben forgó szemekkel, kezükben bicskával és furkósbottal keltek üldözésére, de nem tudták elcsipni, mert a legény egy házba beosont és magára zárta az ajtót, ellenkező esetben alighanem életével fizette volna meg a német *Terpszikore* iránt mutatott hajlandóságát. Eközben a korcsában visszamaradt legények is hazafelé indultak a megzavart multságból, midőn közülök négyen, *Korponai Gábor*, *Szabó József*, *Balla Ferenc* és *Madarász József* egy beszéd közben föllevenített régebbi ügyből kifolyólag összemarakodtak. *Korponai* fellökte *Szabót*, ez pedig kést rántott ki s pajtasát hatalmasan mellbe szurta, aztán polkás *Tóth János* módjára elmenekült. *Korponait* most odahaza ápolják s ha fölgyógyul, a mi legalább is valószínű, az egész diszes társaság a törvénytől urak színe elé kerül. Ugy hirdlik, hogy az öszre bevonuló rekruták egy nagyobb szabású verekedésre készülnek. Tánczszal egybekötött zenés multságot akarnak rendezni, mely alkalommal összes haragosaikat egyszerűen agyonverik, nehogy a faluból való távozásuk idején ellenségeket hagyjanak odahaza, a kik elszerezessék a szeretőiket. A csendőrség azonban neszt vette a dolognak és egy ma kültt jelentésében arra kéri a székesfejérvári fűszol-gabirót, hogy október elsejéig semmitféle zenés multságot ne engedélyezzen *Seregélyesen*. A derék csendőrök ily módon remélnék megmen-teni néhány ifju életet a magyar nemzetnek.

— **A katonai nevelőintézetek reformja.** Alig pár soros szerény hír jelentette a minap, hogy az osztrák és magyar közoktatásügyi miniszterek a jövőben megfogják engedni a katonai iskolák növendékeinek, a vizsgálatok bizonyos könnyítését, ha reálisiskolába vagy technikai főiskolákba akarnak átlépni. (Sak kevesen tudják, hogy ez a pár sor egyáltalán a katonai nevelő- és tisztképző intézetek szakoktatásának gyökeres és rég várt reformját jelentette. A jövőben nygis a kadétiskolák növendékeinek megengedik, hogy civiliskolákban érettségizzenek, mely után folytathatják tanulmányukat a gazdasági és technikai főiskolákban. Ehez képest természetesen a kadétiskolák tanítási anyagát közelebb hozzák a civiliskolák tanítási anyagához, a melyet kiegészítenek majd, különösen a felsőbb osztályokban előadandó katonai szakdolgozok előadásával. Eddig például a katonai al- és főreálisiskolák növendékei, még ha időközben a katonai akadémiát is elvégeztek, nem léphettek át a főiskolákba tanulmányaik folytatása céljából. Különösen azért nem, mert a katonai nevelőintézetekben a polgári iskolákban előadott tárgyak elhanyagolásával nyert egyoldalú kiképzésük nem szolgálhatott alapul magasabb polgári tudományok ápolására. Ezen bajon segítenek most a reformmal, mely már öszkor életbe lép. E reform jelentősége sokkal nagyobb, mint első pillanatokban hinni lehetne. A reform következtében a katonai nevelőintézetek növője és ezzel a hadsereg növője emelkedik és ennek gyakorlati haszna a többi közt az is, hogy a reformált alapon kiképzett tisztok ama része, mely egészségi, vagy egyéb okból kénytelen más pályát választani, abban a helyzetben lesz, hogy tanulmányait polgári állásban is érvé-

nyesítheti. Más részt pedig egy szociális kérdés megoldást nyer. Eddig ugyanis a katonatisztek nagyrésze, mely rangjáról leköszönt, vagy katonai pályáját elhagyta, igen sok esetben nem tudta, mihez kezdjen, nem léval semmiféle bizonyítványa, mely polgári foglalkozásra képesítette volna. Most az ily tisztnek is meglesz a középiskolája, mely ugyanazon igényekre jogosítja, mint a real- vagy gymnásiumot végzetteteket.

— **Megcsipett tolvaj.** Még a mult hónap 16-án történt, hogy *Jónás István* fővenyi arató gazda virradóra egész élestárát kifosztva találta. A nagyobb mennyiségű lisztmennyekkel egy időben tűnt el *Dervarics Sándor* nevű cselédje is és így kétségtelemnek látszott, hogy a tolvajlást az követte el. A nyomozást megindították s most végre megkerült a hűtlen szolga. *Halmosfőn* fogták el a csendőrök, az édesapjánál, hova a lopott portékát annak idején elszállította. Átadták az ügyészségnek.

— **Állathetőségek a megyében.** Veszettség: *Igar 1 u.* Tenyészbenaság és hólyagos kiütés: *Herczegfalva 5 u.*, *Igar 1 u.*, összesen 2 község 6 udvar. *Sertésorbáncz:* *Aba 1 u.*, *Polgárdi 1 u.*, *Seregélyes 1 u.*, *Sukoró 1 u.*, *Tabajd 11 u.*, *Vaal 1 u.*, *Velence 1 u.*, *Zámoly 21 u.*, összesen 8 község 38 u., *Sertésvész:* *Alsó-Alap 15 u.*, *A.-Szt.-Iván 1 u.*, *Baracska 1 u.*, *Csákberegy 2 u.*, *Csurug 1 u.*, *Czece 1 u.*, *Füle 1 u.*, *Herczegfalva 47 u.*, *Igar 1 u.*, *Kajászó-Szt.-Péter 22 u.*, *Kálóz 1 u.*, *Moór 2 u.*, *N.-Lók 1 u.*, *P.-Egres 1 u.*, *R.-Almás 1 n.*, *Sárosd 1 u.*, *Sárbogárt 2 u.*, *Sáregres 4 u.*, *Seregélyes 1 u.*; *Söréd 10 u.*, *S.-Miklós 1 u.*, *Szent Agótha 1 u.* összesen 22 község.

— **Gazdaasszonyi állást keres egy tisztességes katolikus gyermektelen özvegy nő helyben vagy vidéken papi vagy uri háznál, ki teljesen jártas a házi gazdaság vezetésében.** — Állását bármikor elfoglalhatja. — *Czim a kiadóhivatalban.* 238. 10-1.

KÖZGAZDASÁG.

Tudnivalók a szegedi kiállításról.

A szegedi kiállítást szeptember hó 3-án d. e. 10 órakor nyitja meg Ó cs. kir. fensége, *József főherczeg* a kiállítás védnöke.

A kiállítási iroda — tekintettel arra, hogy a rendezés előmunkálatai az ország központjához kötöttek — mindezeig *Budapest*en a Köztelken működött.

Mint hogy ma már a rendezési munkálatokat a központban végképp befejezték s a kiállítás színhelyére centralizálódtak az összes végrehajtási feladatok: f. hó 4-től *Szegedre*, a kiállítás területére tette át székhelyét. Ennek következtében, minden a kiállításra vonatkozó levelezések a következő czimre irányítandók: *Kiállítási iroda Szeged.*

Tekintve azonban azt, hogy a katalogust *Budapest*en nyorják, a katalogus adatai egész augusztus 20-ig továbbra is *Budapestre* a Köztelkekre küldendők. Ide intézendők továbbá a kongresszusokat illető levelek is.

A kiállítás arányai. A kiállításnak minden csoportja lezárva a bejelentéseket, most már a kiállítás mérveire nézve is biztos következtetéseket lehet vonni. Legnagyobb arányúnak ígérkezik az élő állatkiállítás, a melynek keretében 260 kiállító 2940 drb állatot fog bemutatni. Ezonkívül a baromfi kiállításon mintegy 200 drb baromfi, az ebkiállításon pedig 100 drb eb kerül bemutatásra. A földmívelési és növényi termények gyűjteményes kiállítása 1800 négyzet méter területet veendő igénybe. A gépkiállítás szintén mintegy 1800 négyzet méter területet foglal el.

A barászati és szőlőszeti kiállítás eszközzeinek elhelyezésére 600 négyzet méter belterületű fedett csarnokra van szükség. A kertészeti kiállítás zárt területe 300 négyzet méter, külső területe 300 négyzet méter. Ezekhez csatlakoznak még az ipari, az erdészeti, a halászati s a méhészeti kiállítások. Mindezt összevéve, pusztán a

kiállítási tárgyak elhelyezésére mintegy 2000 négyzet méter területre van szükség, a mi 6-7 katasztrális holdnak felel meg.

A kiállításon résztvevő önálló kiállítóknak száma meghaladja az ezret. Ebbe a számba a gyűjteményes kiállításokban részt vevők nem külön-külön, hanem csak mint egy kiállító vannak felvéve. Ez a néhány számadat egymaga elegendő annak illusztrálására, hogy a kiállítás mérvei a hozzáfűzött legvérmesebb várakozásokat is kielégíthetik.

+ **A méz értékesítése.** A mézértékesítés terén a termelőknek igen kezdetleges viszonyokkal kell számolniok. Mint több más tércn, itt is a közvetítő kereskedelem uralja a helyzetet. A szegény falusi méhészt, akinek össze-köttetései nincsenek, még annak is örül, hogy egy kiló mézet (persze métermázsánként eladva) 20 krajczárért bocsáthat áruba, ám amikor ő így vesztegeti az árúját, a vevő és fogyasztó közönség a méz kilóját 60-70 krajczárért veszi. A negyven, ötven, sőt hatvan krajczárra is rugó árkülönbözötet a kalmárok vágják zsebre, indokulatlanul nagy haszonhoz jutva. A méhészek keserves helyzetén a földmívelésügyi miniszter segíteni akar, megkivánván akadályozni azt, hogy a mézet elvesztgessék. A miniszter kezdeményezése folytán az országos méhészeti egyesület kebebelében mézértékesítő bizottság alakult, a melynek a feladata az, hogy a magyar méznek minél jobb piacot keressen. Azok a vidéken lakó méhészek tehát, akiknek üzleti összeköttetései nincsenek, s a kik maguk elhagyatott állapotában csakis potom áron tudnának tudalni termékeiken, igen okosan teszik, ha az országos méhészeti egyesülethez (*Budapest*, *Köztelek*) fordulnak, a mely a mult évben 32 ezer forint ára mézet értékesített és pedig elég magas áron.

Felelős szerkesztő: *Chay Antal.*

NYILT-TÉR.*

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes
savanyuvíz

NYÁLKAOLDÓ HATÁSÁNÁL FOGVA A
TÜDŐ, GYOMOR ÉS HUGYHÓLYAG

+++ BANTALMAKNÁL +++

47. 0-2! LEGJOBBAN AJÁNLVA!

MINDENÜTT KAPHATÓ!

* E rovásban közlöttékért teletőséget nem vállal a szerkesztőség.

Hirdetéseket

a „FEJÉRMEGYEI NAPLO“ részére
jutányos árért vesz fel a kiadóhivatal
(Számmer Imre könyvnyomda.)